

★ ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ★

Η ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΤΟΥ

(Τάδε λέγει Ξενοπούλος)

Αλλά και αν υποθέσωμεν πρὸς στιγμήν ὅτι αὐτὰ ὅλα εἶνε ἀληθινὰ καὶ ὅτι ὁ Ψυχῶσης εἶνε πράγματι μέγας, ὅχι ἐν τῷ συνόλῳ, ἀλλὰ καὶ χωριστὰ εἰς ὅτι ἐπεχείρησεν, ὥστε νὰ εἶνε δικαιολογημένος καὶ ἐπιβεβλημένος μάλιστα ὁ ἄκρος καὶ ἀνεπιφύλακτος πρὸς αὐτὸν θαυμασιός, — πάλιν ἓνας ἄνθρωπος, ἐπιθυμῶν νὰ διατηρῇ ἀνεξαρτησίαν, δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἀφοσιωθῇ εἰς τὸ κόμμα του. Διὰ τοὺς ψυχαριστάς, μέγας καὶ ἀναμάρτητος δὲν εἶνε μόνον ὁ ἀρχηγός, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀσπιδῶν του. Ἀπεναντίας εἶνε γενεακὲς ξεγάνωτος καὶ ὁ μεγαλύτερος τῶν ἀντιθέτων. Τοιαύτη πολιτικὴ ὑποφέρεται ἴσως εἰς τὴν Πολιτικὴν, ἀλλ' εἰς τὴν Φιλολογίαν εἶνε ἀνυπόφορος. Δυστυχῶς δὲ, ἀφ' ἧς ἰδρῦθη τὸ φιλολογικὸν αὐτὸ κόμμα, ἐπὶ ὀλόκληρον εἰσοσιπενταετίαν δὲν εἶδαμεν παρὰ νανεβάζονται εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὅσοι γράφουν τὸ αἶγρό με βῆτα καὶ νὰ βαρᾶθρώνωνται ὅσοι ἐπιμένουν νὰ τὸ γράφουν με ὕψιλον. Διὰ τοὺς ψυχαριστάς, φιλολογικὴ ἀξία δὲν ὑπάρχει ἔξω τῆς ψυχαροῦν Γραμματικῆς. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ Κωστὴς Παλαμᾶς, ὁ σχετικῶς δικαιοτέρος τῶν κριτικῶν τοῦ κόμματος, ὑπῆρξε καιρός, — μίᾳ περιόδῳ, — πού ὑπερεπήνεσε ψυχαρικοὺς λογοτέχνας μηδαμινῆς ἀξίας καὶ ὁμίλησεν ἐπιφυλακτικώτατα δι' ἄλλους, σχηματικούς, ἀλλ' ἀσυνγκρίτως ἀνωτέρους. Ἐ, αὐτὸ ἐγὼ δὲν θὰ ἠμποροῦσα νὰ τὸ κάμω ποτέ. Ὅστε καὶ καθ' ὅλα ἂν ἐσιμφωνοῦσα με τὸν Ψυχῶσην, — τὰ γλωσσικὰ ἔννοα, — πάλιν θὰ μοῦ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνήκω εἰς τὸ κόμμα του.

Ἐφημ. «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

≡ **ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ** ≡
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΣΤΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ : ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΔΡ. 10
 ΒΣΗΜΗΝΗ 6
 ΣΕ ΚΑΛΟ ΧΑΡΤΙ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ . . . 15

Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ : . . . . .
 ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «**ΤΑ ΝΙΑΤΑ**»
 . . . . . ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΒΡΑΝΑΣ
ΕΙΣΑΓΩΓΕΥΣ & ΕΞΑΓΩΓΕΥΣ
ΕΝ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Διεύθυνσις : **GEORGE VRANAS**

49-51-57, Greenwich St. & 16 Trinity Place
 NEW YORK, City, U. S. A.

ΕΧΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑΝ ΠΕΛΑΤΕΙΑΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΟΝ

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ 1901
ΤΟΥΣ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΤΑ :

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΗΣ ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

ΔΡΑΧ. 4

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΠΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΛΑΣΙΚ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 3 ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 9. 5. 9-
ΠΡΑΚΤΩΡ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ
ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ
ΕΜΠΟΡΟΣ ΓΑΙΑΝΘΡΑΚΩΝ

Α. ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Ὁδὸς Ἀριστείδου 12

Ὅλα τὰ εἶδη τῆς γραφικῆς, χαρτιά, μελάνια τυπογραφικά, χαρτὴς περιτυλίγματος, χαρτόνια σαπῶνια ἀρωματικά, ἀκόσματα καὶ χίλια διὰ εἶδη, εἰς τιμὰς ἀσυναγώνιστες

ΚΑΠΛΑ ΣΙΓΑΡΕΤΑ ΜΕΞΗ

ΖΗΤΗΣΑΤΕ καπνὰ καὶ τσιγαρέττα Ἀμφίσης
ΤΡΑΛΛΗΓΓΑ-ΦΗΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 1 Φεβρουαρίου 1930

ΑΡΙΘ. 669

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ κ. ΓΛΗΝΟΥ

Γιὰ τὴν «κουβέντα μὲ τὸν κ. Γληνὸς» ποὺ τι-
πώσαμε στὸ περασμένο μας φύλλο, ὁ φίλος κ.
Γενικός τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας, μᾶς
ἔστειλε ἕνα γράμμα, ποὺ μᾶς βεβαιώνει πῶς
ὅ,τι μᾶς εἶπε, εἶτανε ὅλως διόλου πρόχειρο, μὲ
τόνο ἰδιωτικῆς συνομιλίας: «Σᾶς εἶπα βέ-
βαια», γράφει, «τί σημασία ἔχει, κατὰ τὴν ἀν-
τίληψή μου, αὐτὸ ποὺ γίνεται ἀπὸ τὸ Κράτος
σήμερα, καὶ πῶς θάπρεπε νὰ τὸ κρίνῃ ἕνας ἀ-
ληθινὸς δημοτικιστὴς. Μὰ οὔτε γιὰ δικό μου
ἔργο καὶ ἀγῶνα προσωπικὸ σᾶς τὰ παρέστησα
ὄλ' αὐτά, οὔτε τὸ ρόλο ὑπονομευτῆ τῆς καθαρ-
ρεύουσας, ποὺ μοῦ ἀποδίδεται, ἐπιλοδοξήσα
νὰ παίξω ποτέ. Ὁ ἀγῶνας τοῦ δημοτικισμοῦ,
ἀγῶνας τίμιος, καθαρὸς καὶ ἀνοιχτός, ἀπὸ τὸ
μέρος τῶν δημοτικιστῶν, δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ
ὑπονομηθεύεις καὶ δόλια μέσα. Διεξάγεται μό-
νο μὲ σύστημα ἐπιστημονικὸ καὶ μέθοδο, ποὺ
δὲν ἐπιτρέπει νὰ παραγνοῶσῃ τὰ ὅρια τῆς ση-
μερινῆς πραγματικότητος. Στὸν ἀγῶνα αὐτὸν
ἡ θετικὴ μου συμβολὴ εἶναι ὅλως διόλου δευ-
τερεύουσα, καὶ γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ, νὰ δη-
μοσιεύσετε τὸ γράμμα μου αὐτὸ στὸ «Νουμᾶ»,
γὰρ ἴσως δικαιωσῆτε.

Μὲ τιμὴ
Δ. ΓΛΗΝΟΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΓΡΙΑΣ

Πάει κ' ἡ γριά στὸ χοροστάσι
ἀκουμπώντας στὸ ραβδί
Στεγνὸ χρόνο νὰ προφτάσει
νιοὺς καὶ νιὲς νὰ ξαναδεῖ
Κι ἂν τὸν σέρνον τὸ χορὸ
ὅπως τὸν παλιὸ καιρὸ!

Κ' ἔτσι ἀρχίζει νὰ μοιράζει
γνώμης καὶ παινέματα
καὶ τὸ ποὺ τὴν τρώει μαράζι
νὰ ξεχνᾷ μὲ ψέμματα.
Γιατὶ ἐθάρρει, μιά στιγμούλα,
πῶς γινόταν κοπελοῦλα!

—Σήνω, Δέσπω, τὸ κεφάλι
καὶ σοῦ κρύφτηκε ὁ λαϊμὸς,

Λεύτεγ' ὄσ' τον νὰ προβάλει
στοὺς λεβέντες πειρασμὸς.
Κρίνο δροσερὸ, ἀνθισμένο,
πῶς τονὲ κρατεῖς κλεισμένο;

Πιὸ στρωτὰ, Μαριὸ, τὸ πόδι,
παῖξε ἀνάερα τὸ μαντήλι!
Σὰ σκασμένο ἀφράτο ρόδι
μοιάζουνε τὰ δύο σου χεῖλη.
Ποιὰ ἀργομέλισσα θ' ἀρθεῖ
νὰ τρυγήσει τέτοιο ἀνθί;

Ἄχ, Κρινιὰ, καὶ νὰ μοροῦσα
νᾶχα τις παλιὲς ματιές·
Ἦμιον χαμηλοβλεποῦσα
μὰ ριχνα κρυφὰ σατιές.
Τὶ κρατᾶς τὰ δύο σου ἀστέρια
σὰν ὀλόσβυστα ἀχνοκέρια;

Λίγα τὸ κορμί σου, Ἀφροδία,
καὶ κρατήσου ἀναγυρητή.
Μάγουλο ἔχεις σὰν τὸ ρόδο·
Κείνος ποὺ θὰ τὸ γευτεῖ
θέλει καὶ κορμί νὰ ὀρίσει
ποὺ λιγᾷει σὰν κωταρίσει.

Λύσε, Μέλω, τὰ μολιὰ σου
ν' ἀπλωθοῦνε σὰν ἀπόχη
νὰ πιαστεῖ στὴν ἀγκαλιά σου
τὴν καρδιά σου ἐκεῖνος πῶχει.
Χρυσᾶ στάχνα στὸ λαϊμὸ σου
θεριστὴς θάρθει ὁ ἀκριβὸς σου.

Τὶ τηρᾶτε ἔτσι, κοπέλλες;
τί γελᾶτε, λιγερές;
Ξανακόραμα ἔχω; τρέλλες;
Σὲ λιγάκι ἔχω γαρές.
Κρυφὰ μοῦστειλαν μαντάτα
Κι ὁ καλὸς μου εἶναι στὴ στράτα!

Θὰ φανεῖ κ' ἐμὲ ὁ δικὸς μου
Δὲ θ' ἀργήσει... δὲ θ' ἀργήσει!
Κί ἂν τὰ βᾶθῃ τοῦ ἄλλου κόσμου
θάρθει νὰ μὲ κυνηγήσει.
Ξέρω πῶς φυλάει καρτέρι
νὰ μὲ πᾶει στ' ἀνήλια μέρη!

Στοῦ καλοῦ μου τὰ λημέρια
—νίγη νίφερητῃ σὰ ξένα—
ὅσα θρίσκονται ἐκεῖ ταίρια
θὲ νὰ μὲ κληνοῦν καὶ μένα
Γιὰ νὰ σέρνω τὸ χορὸ
ὄπως τὸν παλιὸ καιρὸ!

Σόρα.

ΛΑΥΡΑΣ

LOUIS - JEAN - FINOT

ΟΙ ΚΕΡΑΝΤΕΚ

—Μαριάννη, κοίτα λοιπόν τι κόσμος πού τρέχει στην πλατεία.

—Θά κοντεύει ο σπερνός.

—Μάτια μου ! Δέ χτύπησε ακόμα δύο. Κάτι λέω γώ θά τρέχει.

—Τί; τι πράμα; Έσθ όλα μαύρα τὰ βλέπεις.

—Χωρίς αμφιβολία, εσθ δέ θά στενοχωρηθείς διόλου.

—Σέ τι θά χρησίμευεν ή στενοχώρια μου;

—'Αν όλος ό κόσμος σκέφτονταν σάν εσένα...

—Λοιπόν, θάταν πού εύτυχιμένος. Μπά! ό Νούλ έρχεται τρέχοντας. Θά μάθουμε απ' αυτόν τι τρέχει.

—'Η πόρτα άνοίγει άπότομα κι ό μικρός μπαίνει μέσα.

—Μμ, κόλλησαν ένα χαρτί στη δημαρχία κι όλος ό κόσμος τρέχει εκεί νάν τó διαβάσει.

—Τι τοιχοκόλλησαν ;

—Μπά, ζήτησα νά μου τó διαβάσουν και κανείς δέν ήθελε.

—Γιατί ;

—Μου είπανε πώς είμαι ακόμα πολύ μικρός για νά μπαίνω όλα αυτά. Κ' έπειτα, δέν ξέρω, μά θάναί κάμιο άσχημο νέο, γιατί ή μητέρα του Γιάννη έβλαψε μ' όλη την καρδιά της.

—Θέ μου, ακόμα λόγες... Βλέπεις, Μαριάννα, πώς είχα δικιο σάν έλεγα πώς κάτι κακό θά τρέχει ; 'Ω, Παναγιά μου, βήθηδ νά μη συνέβηκε τίποτα στους δικούς μας. 'Ιωάννα, πάρε την μπέρτα σου και πάμε νά δούμε.

—Μήν τρομάξεις δά... Είμαι βέβαιη πές δέ θά ναι τίποτα σπουδαίο.

—'Απ τó στόμα σου και στού Θεού τ' αυτό.

Οί δυό γυναίκες περπατούνε γλήγορα. Στίς μπαισιές τών σπιτιών τους ό γερόντισες συζητούν και σωστούνε. Καμμιά πληροφορία δέν μπορεί νά σβίσει τή μεγάλη άγονία τους.

Στήν πλατεία διάφοροι όμιλοι συζητούνε μεγαλόφωνα. Μερικές λέξες φτάνουνε στ' αυτιά τών δυό γυναικών. «Θωρηχτό... τορπιλλισμένο... βύθισμένο...»

—'Ακούς; ένα βαπόρι βυθίστηκε.

Πλησιάζουνε. Στήν παρουσία τους σιωπή άπλώνεται. Μερικές μάλιστα κεφαλές στρέφονται άλλου... 'Ο δάσκαλος, οικεφτικός, τηράει τὰ παπούτσια του.

—Κύριε Κερόβρ, ήρθαμε νά μάθουμε... Δέ συνέβηκε τουλάχιστο δυστύχημα ;

—'Α, φτωχή, ό Θεός νάν τους σώσει...

—Τι τρέχει λοιπόν ;

— Πηγαίνετε νά δητε τó τηλεγράφημα τóχουν τοιχοκόλλησει στη δημαρχία.

'Απομακρύνονται με σφιγμένη την καρδιά κι ό δάσκαλος λέει :

—Μου είταν αδύνατο, δέν είχα τó θάρρος νά τους τó πώ...

'Ανεβαίνουν τὰ σκαλιά τής δημαρχίας: ό άντρας δέν παραμοίβουν για νάν τους κάνουν τόπο. 'Απαντίας κοιμάει κανείς πώς μαζώνονται σά νά μη θέλουνε ν' άρτίσουν τίς δυό γυναίκες νά διαβάσουν αλλά εκείνε με σκευητές φτάνουν κοντά στην πόρτα.

'Η είδηση είναι κεί... 'Αξαφνα μιά στοιγγλιά, πού την άκολουθεί μιά άλλη δυνατότερη :

—'Υβε μου !

—Φραγκίσκο μου !

Ρίχνεται ή μιά στην άγκαλιά τής άλλης και ό άναστεναγμοί τους άνακατώνονται, δυναμώνουνε και καταπαύουν. Τίς περικαλώνουν, τίς πιάνουν, τίς παρηγορούν.

—'Εμπρός, κουράγιο...

—Κάθε έλπίδα δέ χάθηκε...

—Ξαναδιαβάστε τó τηλεγράφημα : «Στό λιμάνι τής Μάλτας τορπιλλίστηκε τó θωρηχτό Μπατάρ. Μέρος του πληρώματος σώθηκε». Αί, λοιπόν, ποιός ξέρει αν όί ναύτες σας δέν είναι στη ζωή ;

'Αλλά κείνες δέν άκούνε. Κρούοντας τὰ μάτια τους τὰ πλημμυρισμένα άπό τὰ δάκρυα με τὰ χέρια τους : ή μιά σπρηγμένη πάνου στην άλλη, ξανακατεβαίνουν. 'Ο εφημέριος τίς συνοδεύει.

—'Εμπρός, λέγει, κουράγιο... Συχάστε λίγο, παιδιά μου... Γιατί νάπελπίζετε έτσι, άφού ακόμα δέν ξέρετε τίποτα ;

—'Α, κύριε εφημέριε, ξέρουμε πολύ καλά τó δυστύχημα.

—'Οχι δά, λίγη ύπομονή. Αύριο ή μεθαύριο τó πολύ θάχουμε τὰ όνόματα τών άσπυμένων και θά αρχιστήσετε τó Θεό.

—Μακάρι, Θε μου.

—Παρακαλέστε τόν Παντοδύναμο...

Μέσα σφδ σκοτεινό δωμάτιο και μπρός στην ξύλινη εικόνα τής Παναγίας, πού ένα κεράκι τή φωτίζει, όί δυό γυναίκες και τó παιδάκι παρακαλούνε θερμά...

'Αξαφνα άκούγονται κλάματα άπό την κούνια τού βάδους: όί δυό μητέρες σηκώνονται και τρέχουνε νά συχάσουν τó μωρό. Σκύβουν άπό πάνω άπό τή μικρή κούνια, χαϊδεύουν, κοικουλώνουν τó ξεσκεπαστο παιδάκι. Τὰ κεφάλια τους άκουμπούν τ'όνα στάλλο και τὰ δάκρυά τους ένώνονται λένε την άπελπισιά τους και τ'όνομα τών άγαπημένων τους άκούγεται αδιάκοπα μέσα στους θρήνους τους. 'Αλλά ή Μαριάννα, πού γενναία, πού λογική ακόμα, λέει :

—'Εμπρός 'Ιωάννα, πρέπει νά πλαγιάσουμε. Πρέπει νάμαστε θαρραλέες, γιατί ποιός ξέρει αν ό Θεός δέ μάς τους ξαναφέρει... Πήγαινε στο κρεβάτι: 'Εχες ζόστη. Δέν πρέπει και ν' άρρωστήσουμε... Ποιός θά περιποιέται τὰ μικρά ;

—Τι άφελεί πού είμαστε στη ζωή; καλύτερα νά πεθάνουμε.

—Κουταμάρες λές, καμμένη. Κοίτα και μένα: ό άντρας μου ίσως νά χάθηκε, αλλά έλπίζω. Κάνε και σέ έτσι. Για θυμήσου τόν πρώτο χρόνο πού παντρευτήκαμε. σά δέ γυρίζανε άπό τή Νέα Γη; είχα δικιο τότε νά μην άπελπίζουμαι...

—Μου κάνεις καλό με τὰ λόγια σου, μά δέν άντέχω πιά. Κράτα με...

Και ή Μαριάννα φέρνει την 'Ιωάννα ως τó κρεβάτι, την ξεντώνει, την πλαγιάζει και σέ λίγο πάει κι αυτή κοντά της, και όί δυό, τή μαύρη νύχτα, κλαίνε και παρακαλούν.

***

—Χτύπησαν την πόρτα ;

—'Ισως. 'Από χτες ούτε έλέπω, ούτε άκούω.

—Καημένη Ίωάννα! Πάω ν' ανοίξω... Ίωάννα, είναι ο κύριος Δήμαρχος.

Ο δήμαρχος μπαίνει μέσα, προχωρεί, στριφογυρίζοντας το καπέλλο του μέσα στ' αδέξια χέρια του με άμνηχανία, ξεροβήχει και προσπαθεί να μιλήσει. Η Μαριάννα, τέλος πάντων, ανοίγει την κουβέντα :

—Α, κύριε δήμαρχε, από χτές είμαστε άνω-κάτω. Η Ίωάννα δέν παύει να κλαίει κ' εγώ τὸ ἴδιο... Συλλογιστήτε τὸ τί θ' ἀπογίνουμε ἂν ἐχάσαμε τοὺς ἄντρες μας... Μ' ὅλα ταῦτα ἐγὼ ἐλπίζω ἀκόμα, κύριε Γκυόλ... Λένε πὼς πολλοὶ σόθηκαν. Ἀλήθεια ;

—Μὰ βέβαια, γι αὐτὸ ἴσα-ἴσα ἦρθα. Ἐρτάσε ἕνα τηλεγράφημα στὸ «Μηνύτορα» πὸν λέει πὼς σόθηκαν τ' ὀλιγότερο διακόσιοι.

—Διακόσιοι! Ἀκούς Ίωάννα; οἱ σωσμένοι εἶναι διακόσιοι. Ποιὸς ξέρει ἂν κ' οἱ δικοὶ μας... :

—Μακάρι !

—Ἐλάτε, πάντα, τ' ἀπόγεμα στὴ δημαρχία. Χωρὶς ἄλλο θάχομε τὰ ἐπίσημα ἀνακοινωθένια.

Ἔτσι μὲρα ἔκλαιγαν.

Τὸ βράδι ὅλοι ἔχουν τρέξει στὴ δημαρχία. Ἀπὸ τὴ νομαρχία τῆς Βρέστης μόλις φτάσανε τὰ νέα. Ἄλλο δέν ἀκούγεται μέσα στὸν κόσμο παρὰ κλάματα καὶ προσευχές. Τέλος ὁ δάσκαλος φαίνεται μ' ἕνα χαρτί στὸ χέρι :

—Ἦλοι μου, τοὺς λέει, δόξα στὸ Θεὸ, ἡ λίστα τῶν σωθέντων δέν εἶναι τελειωμένη, κ' ὅμως περιέχει πολλὰ ὀνόματα ἀπὸ τοὺς συντοπίτες μας. Ἐσὺ Ὑθόννη, σίγασε, θὰ ξαναβρεῖς τὸν ἀρραβωνασικὸ σου, ξεμάρχαρε κ' ἴλας στὴν Ἰταλία...

Μιά μεγάλη φωνὴ γεμάτη ἀπὸ χαρὰ κ' ἀγάπη ἀνέβησε.

—Καὶ σὺ, κυρὰ Καλὴ, σὲ λίγο θὰ φιλήσεις τὸ Γιάννη σου. Εἶναι κ' αὐτὸς στὴν Ἰταλία. Καὶ ὁ Κεραντέκ σόθηκε.

Οἱ δύο νέφες οἴχονται ἢ μιὰ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς ἄλλης καὶ φιλοῦνται.

—Βλέπετε, δὲ σ' ὅσα, φωνάζει ἡ Μαριάννα... Μὰ τί ἔχεις ;

Ἡ ἔκφραση τῆς Ίωάννας ἄλλαξε ὀλωσδιόλου. Ἐνα εἶδος ἀγωνίας σάν καὶ πρῶτα ἀπλώθηκε στὸ πρόσωπό της.

Γυοῖζει πρὸς τὸ μέρος τοῦ δασκάλου :

—Κύριε Κερβόρ, μὰ εἶναι κ' οἱ δύο Κεραντέκ; ὁ Ὑθ καὶ ὁ Φραγκίσκος ὁ ἄντρας τῆς Μαριάννας :

Κοιτάζει τὸ χαρτί του κ' ἀμφιβάλλει.

—Ναὶ, δηλαδή... νομίζω... Ἐδῶ εἶναι γραμμένο Κεραντέκ.

—Μὰ πούς ;

—Δὲν ξέρω. Δὲν ἔχουν κανενὸς τὸ ὄνομα.

—Ὅντε γι αὐτούς; Περιέργο! Εἶναι δύο ἀδερφοὶ, τὸ ξέρετε. Λοιπὸν ὀφείλαν νὰ ποῦνε ποιὸς.

Οἱ δύο γυναῖκες καταβλημένες σαπαίνουν. Ἡ Μαριάννα, πὸν τοῦ κάκου προσπαθεῖ νὰ φανεῖ ἤρημη-λέει :

—Γιατί νὰμφιβάλλουμε; βέβαια πὼς κ' οἱ δύο σόθηκαν. Τὸν ξέρω γὼ τὸ Φραγκίσκο μου ποτὲ δὲ θ' ἄφινε τὸν ἀδερφό του στὸν κίντυνο. Θὰ προτιμοῦσε νὰ πεθάνει μαζὶ του. Ὁ Ὑθ, ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τὸ ἴδιο πάλι θέλιανε...

—Δὲν εἶναι βέβαιο. Ὁ Ὑθ εἶναι πάνω στὴ γέφυρα κ' ὁ Φραγκίσκος στὴς μηχανές... Ποιὸς ξέρει ἂν πρόφτασαν ν' ἀνέβουν αὐτοί...

— Ποιοὶ αὐτοὶ ;

—Ἐκείνοι πὸν ἦτανε κάτω.

Ἡ Μαριάννα κατάλαβε καὶ σάπασε ἔπειτα :

—Τουλάχιστο ὁ δικὸς σου νὰ μὴ βρίσκονταν ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ σκοπὸς πάνω στὸ κατάρτι. Γιατί νὰ πέσει κανεὶς ἀπὸ τόσο ψηλὰ στὴ θάλασσα μπορεῖ καὶ νὰ σκοτωθεῖ.

Ἡ λύπη δὲν τις ἐνώνει πῶς τὸ ἐναντίο τις χωρίζει. Ὁ ἔμφημιος κατάλαβε τὸ δράμα πὸν παίζονταν μέσα τους τόσο τρομερὸ καὶ τόσο ταραχώδικο σάν καὶ τὸ δράμα τῆς θάλασσας.

—Ἐλπίζετε πάντοτε κ' οἱ δύο σας. Ὅντε ἢ μιὰ, οὔτε ἢ ἄλλη ν' ἀπελπίζεται. Ἴσως σὲ λίγο νὰ χαρῆτε διπλὴ χαρὰ. Εἶστε μιὰ οικογένεια, ἔχετε τὸ ἴδιο ὄνομα κ' ὁ θάνατος τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τοὺς δύο, ὀποιοὺδήποτε, θὰ σᾶς εἶναι πολὺ σκληρός.

—Ἀλλὰ ὁ Φραγκίσκος μου... :

—Καὶ ὁ Ὑθ μου...

Γυοῖζον στίχι τους κάθε μιὰ τριγυρισμένη ἀπὸ γυναῖκες, γέρους ναῦτες, παιδιὰ. Κι ὁ μπάρμπα Γκαλιέ, πὸν εἶχε χάσει πολλοὺς δικούς του στὴ θάλασσα, μουρμουρίζει νιώθοντας τὴ φοβία :

—Α, σκύλλα θάλασσα, θάλασσα κακούργα !

Νὰ τις πάλι στὴ σκοτεινὴ τους κἀμαρη. Τὸ κεράκι ἀκόμα καίει μπρὸς στὴν Παναγία. Κ' οἱ δύο προσεῖχονται, μὲ χαμηλὴ ὄμως τώρα φωνὴ καὶ κάθε μιὰ γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Καὶ μέσα στὴν προσευχὴ τους, τὴν ἐπιλοθέστατη, ἕνα φοιχτὸ αἰσθημα γλυστοῦ. Κάθε μιὰ τους εἴχεται τὸ θάνατο τοῦ γαμπροῦ της ἀφοῦ ἕνας καὶ μόνο Κεραντέκ εἶχε σωθεῖ... Κι ὅταν σηκώνονται, ἀποφεύγουν νὰ κοιταστοῦν. Ἡ μιὰ ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀγκαλιάζει τὴ μικρὴ στὴν κούνια της.

—Ἀγαγε ἔχει ἀκόμα τὸν πατέρα της :

Ἡ ἐρώτηση ἔγινε μουρμουριστὰ κ' ἔμεινε χωρὶς ἀπάντηση.

Ἀργά, παράμερα, ξεντύνονται, θορυβημένες.

—Ἀρκεῖ νὰ γυρίσει.

—Ποιὸς; ὁ δικὸς σου;

—Ὅχι, κ' οἱ δύο !

Κ' οἱ δύο νιώθουν τὸ ψεύτικο τῆς ἀπάντησης, γιατί κ' οἱ δύο τους μιὰ σκέψη κάνουν : διτ ἕνας μόνον Κεραντέκ εἶχε σωθεῖ.

Χτυποῦν. Καμιὰ δὲ σηκώνεται. Γίνεται ἀνυπόμονος κείνος πὸν χτυπᾷ.

—Τηλεγράφημα.

Ἀνοίγουν γλήγορα. Κ' οἱ δύο τους κοιτάζουν τὸ μπελὲ χαρτί χωρὶς νὰ τολμοῦνε νὰν τ' ἀποσφραγίσουν.

—Γιὰ ποιάν; ρωτᾷ ἡ Μαριάννα.

—Δὲν ξέρω, στ' ὄνομά σας εἶναι.

Διστάζουν ἔπειτα ἡ Ίωάννα, ἀργά, μὲ τρεμάμενα δάχτυλα τ' ἀνοίγει... Κοιτάζει συγχρότως τὴν ἄλλη. Καὶ μὲς στὸ βλέμμα της διαβάσει κανεὶς τὴν ἐλπίδα, ἀλλὰ καὶ τὸ μῆκος.

Γλήγορα διαβάσει καὶ, οἴχοντας μιὰ δυνατὴ φωνή, τρέχει στὴν κούνια, ἀφοῦ δίνει καὶ στὴν ἄλλη τὸ τηλεγράφημα.

—Μικρούλα μου, ἔχει ἀκόμα τὸν πατέρα σου. Ὁ μπαμπὰς σου σόθηκε.

Ἡ Μαριάννα διαβάσει, χαροῖμενη καὶ κείνη φωνάζει :

—Καλὰ τόλεγα πὼς κ' οἱ δύο θὰ σόθηκαν.

Ἐπειτα πηγαίνει μπρὸς στὴ Μαντόνα, γονατίζει

καὶ προσεύχεται. Ἡ Ἰωάννα πληθαίνει κοντὰ τῆς λί-
γο ντροπισμένη. Κι ὅταν σηκώνονται ἀγκομαχίζον-
ται, μιὰ λέξη ξεφεύγει κι ἀπ' τῶν δυὸ τὸ στόμα:

—Παρτόν!

Σόφρα

GRAZIELLA

ΤΟ ΦΕΓΓΑΡΑΚΙ ΠΛΕΕΙ ΚΑΙ ΠΑΕΙ

Τὸ φεγγαράκι πλεεὶ καὶ παεὶ, κι' ἡ νύχτα ἔτσι γλυκεῖα ν'να
Τῆ μικρῆ βάρκα στὸ γυαλὸ τὰ δυὸ κοινὰ τῆς πάνε.
Πετιέται ὁ νιὸς στὴν ἄμορφη νὰ βγῆ τὸ χέρι ἀπλώνει...
Οἱ ἐρωταίμενοι κάθονται στὸ περιγιάλι μόνοι.

Γλυκεῖά μου ἀγάπη, λέει ὁ νιός, ἡ τόση καλωσύνη
Πόθε ἔρχεται;... κι' ἔνα φιλι καθὼς τοῦ δίνει ἐκείνη
Κι' ἐνῶ γλυκὰ κοιτάζονται κι' εἰν' ἔτσι ξεχασμένοι
Τὴν ὥρα δὲν ἀκούνε ποὺ μεσάνυχτα σημαίνει.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΟΙ

TOY ALFRED DE VIGNY

Στὴ Βρέστη, στίς γαλιέρες, ἔτοιμοι καὶ οἱ τρεῖς ν'
ἀποφυλακιστοῦν, ὀρκίζονται ἀμοιβαῖα νὰ μὴ διαπρά-
ξουν πιά κανένα ἔγκλημα.

Ἐνῶ ζητοῦσαν ἐργασία, τοὺς ἔδιωξαν ἀπὸ ὅλες
τίς γωνιές καὶ μαζεύνοντουσαν νανάφουν κάρβουνα καὶ
νὰ πεθάνουν ἀπὸ ἀσφυξία.

—Δὲν ἔχομε πιά Χριστιανικὴ πίστη, ἀγαποῦμε
τοὺς ἀδελφούς μας γιατί μᾶς τὸ λέει ἡ καρδιά· ποτὲ
δὲ σκοτώσαμε.

—Ἐγὼ ἔκανα ψεύτικα νομίσματα.

—Ἐγὼ ἔκανα ψεύτικα γραμμῶμα.

—Ἐγὼ βοήθησα στὴν ἀπαγωγή μᾶς κόρης.

—Πάμε νὰ θροῦμε δουλειά.

Κάθε ἀστὸς τοὺς λέει:

—Ποιοὶ εἴσαστε;

—Δὲν εἴμαστε αἰματοβαμμένοι κακοῦργοι, θέλομε
νὰ ζήσουμε εἰρηνικὰ μὲ τὴν κοινωνία, ποτὲ δὲ χτεπι-
σαμε οὔτε ἄντρα, οὔτε γυναῖκα.

—Ποιοὶ εἴσαστε;

—Δὲν εἴμαστε ἐχτροὶ σας. Προσβάλαμε τὴν κοινο-
νία στους νόμους τῆς, ἀλλὰ ποτὲ δὲ γίναμε αἰτία νὰ
πεθάνει πολίτης. Πληρώσαμε τὰ ἔθιμα καὶ τοὺς νό-
μους, ὅχι ὅμως αὐτοὺς τοῦ ζῶν.

—Ἔενοι, πᾶς ζητοῦμε ποιοὶ εἴσαστε καὶ μᾶς ἀπαν-
τᾶτε μὲ τὸ ὅτι δὲν εἴσαστε.

—ἔπιωστε λευτερωμένοι κατάδικοι.

—Τραβηγῆτε καὶ πεθάνετε ἀπὸ τὴν πείνα.

—Ἄς πεθάνουμε λοιπόν, ὅς ἀνάψουμε τὰ κάρ-
βουνα.

Δ. Φ. Γ.

Στὴν Ἀθήνα ἡ λευτεριά εἶναι ἀπόμα γλαβὰ,
ἐμαθε τίς ἀλνοῖδες, κι ὅταν ἔξαρνα τίς ἀποινάζει
ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ στέγνω τῆς, εἶναι γιὰ νὰ τίς βάλ-
η ἐσένη. Δὲ διαμρενίθεσι τὰ δικαιώματα τοῦ κα-
θενός, τῆ λεφτερῆ γνώμη, τῆ λεφτερῆ πράξη, σιτομη-
πῶνει στόματα καὶ κόβει χερία, γιὰ νὰ γούργεται μὲ-
νο ἔνα στόμα, γιὰ νὰ κωβερᾶ, μόνο ἔνα χέρι, γιὰ
νὰ βασίλειθῃ σὲ δλους μιὰ λεφτεριά πονάγα, ἢ μιὰ
σκληριά, ὅπως καὶ σὴν Πόλη.

Ἡ Κοινή Γνώμη

Ο ΚΑΘΑΡΕΥΣΙΑΝΟΣ ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ

Ἀγαπητὲ «Νοῦμα»,

Γιὰ κείνους ποὺ ἀμφιβάλλουν ἀκόμα γιὰ τὴν ποιότητα
τῆς καθαρευσιάνικης μετάφρασης τοῦ Δὸν Κιχώτη, θὰ
χρησίμευε μιὰ παραβολὴ τοῦ τραγουδιοῦ τοῦ Χρυσόστομο:
ποὺ δημοσίεφες σὶὰ δυὸ περασμένα φύλλα σου, μὲ τὸ πα-
ρακάτω, ποὺ μπορεῖ νὰ χρησιμεύει καὶ γιὰ ἐπόδειγμα καὶ
παραδειγμα καθαρευσιάνικης ποίησης.

Ἄν δὲ λυπᾶσαι τὸν τόπο ποὺ θὰ πιάσει δημοσίεψέ το.

Μὲ ἐπιλόγηρη

N. X.

Ἐδαίμων εἰς τὸν ταπεινὸν
ἀγροτικὸν τοῦ οἴκου
ὁ ἐν γαλήνῃ ἐξενεῶν,
Κ' ἐπὶ γελῶντα οὐρανὸν
εἰς τὴν ἐσπέραν ἦσαν.

Μὴ ἔχον πόθους ἐν τῇ γῆ.
Ἰχθυεὶ τὴν σοφίαν
Τὸ ἔργον, ἠδονῆς πηρῆ.
Ἄενασον τὸν χορηγεῖ
Τρυφήν καὶ ἀσκολίαν

Τὰ δάση μᾶλλον εὐθαλίῃ
παρόσταται ἐκ τούτου
Τὰ πτηνὰ μᾶλλον εὐμελίῃ
Ἀπολαμβάνει ἐντέλει
Τῆς φύσεως τὸν πλοῦτον.

Τουαίτην ἔχαρον ζῶν
Μὲ φιλοσόφου ζήλον
Κ' ἔχον τῆς τέχης τὴν ἀκοίην.
εἰς τὸν καλῶν τὴν συρροήν
ἐλαβον α' ἔνα φίλον.

Μὲ φέγει ἐρωὸς δευτερῆς.
Καὶ πλέον δὲν ἐδρίστω
Τὴν ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς
Ἦμην τοσούτων εὐτυχῆς!
Ἠράσθην ἀποθήστω.

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑ",

Ἡ προθεσμία γιὰ τὸ Β' ΠΟΙΗΤΙΚΟ
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ τῶν παιδικῶν τραγουδιῶν
τελιώνει σήμερα. Ἐπειδὴ ὅμως δὲ μᾶς σταλ-
θήκανε ἀρκετὰ τραγοῦδια κι ἀπ' ὅσα μᾶς
σταλθήκανε, λίγα εἶναι τὰ πιτυχημένα, ἢ ἔπι-
τροπὴ ἀναγκάζεται νὰ μακρύνει λίγο τὴν προ-
θεσμία, ἴσαμε τὸ τέλος τοῦ ἐρχόμενου Μάρτη.
Θυμίζουμε πὸς ὁ Β' Διαγωνισμὸς μας εἶναι
γιὰ ΤΡΙΑΝΤΑ τραγοῦδια καὶ τὸ βραβεῖο εἶναι
ΕΙΚΟΣΙ δραχμὲς γιὰ τὸ καθένα. Ὅσα βρα-
βευτοῦνε, μαζὶ μὲ τὰ 19 ποὺ βραβευτήκανε
στὸν πρῶτο διαγωνισμὸ μας, θὰ ἐκδοθοῦν ἀπὸ
τὴν Ἐταιρία «Τύπος» σὲ καλλιτεχνικὴ ἔκδοση.

Ο ΝΟΥΜΑΣ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΤΙΚΗΝ ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ»
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ
ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ «ΤΥΠΟΣ»

Όσα γράμματα ενδιαφέρονται τη Διεύθυνση πρέπει να διευθύνονται:

ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέου 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γεν. το Εξωτερικό δρ. 20 το χρόνο.
> 10 το εξάμηνο.
> 5 το τρίμηνο.
Γεν. το Εξωτερικό φρ. 25 το χρόνο.
> 10 το εξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο ΣΟ κι δὲ θέλει ὁ κ. Γληνός νά δεχτεῖ, ἀπό με- γάλῃ του ἰσως μετριοφροσύνη, τὸν τίτλο ποῦ τοῦ δώσαμε στό περασμένο φύλλο, χαρακτηρίζοντάς τον «Προτεργύτη τῆς Ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης», ἡ ἀλήθεια εἶναι αὐτή καί δὲ διατάζουμε νά τὴν ἐπανα- λάβουμε καί σήμερα. Βέβαια, γιὰ τὴν «ἀπονόμηση» τῆς καθαρεύουσας πολλοὶ δούλεψανε (ὁ Ψυχῆρης πρῶτος πρῶτος κι ὁ «Νουμᾶς» κατόπιν του), μὰ στὸν κ. Γληνὸ μένει πάντα ἡ τιμὴ καί ἡ δόξα τοῦ «ἐπε- λυστή». Δὲν ἐπιτιμοῦμε μ' αὐτὸ τὴ σημαντικὴ συνερ- γασία τῶν κ. κ. Δελμούζου καί Τριανταφυλλίδη, ποῦ ὅσο κι ἂ διαφωνοῦμε σὲ μερικὰ καθέξιστα μ' αὐτοὺς, δὲν παίρνουμε ὡστόσο νὰ τοὺς τιμοῦμε κι ὡς ἀξιους ἐ- πιστήμονες κι ὡς ἀγνοῦντες ἰδεολόγους — δὲν ἐπιτιμοῦ- με λοιπὸν μ' αὐτὸ τὴ σημαντικὴ συνεισφορά τους γιὰ τὴν Ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση, μὰ ἂν ὁ κ. Γληνός, ἀπὸ τὸ δημοσίον ἀξίωμα καί τὴν ἐπιβολὴ πῦρχει, δὲν ἔ- παίρνει τὸ ζήτημα τόσο ζεστό, ἢ ἐκπαιδευτικὴ μεταρ- ρύθμιση θ' ἀτόμικε ὄνειρο γιὰ μερικὰ χρόνια ἀκόμα.

ΜΙΛΑΕΙ ὅμως στό γράμμα του ὁ κ. Γληνός καί γιὰ «σημερινὴ πραγματικότητα». Ἐν μ' αὐτὸ ὁ κ. Γ. ἐγγραφε τὴ «σημερινὴ ἀντίδραση» ποῦ γίνεται κα- τὰ τῆς Ἐκπ. μεταρρύθμισης, θὰ μᾶς δώσει τὴν ἀδεια νὰ μὴ σαμπούνησουμε μαζί του. Ὁχι μόνο χρέος ἔχει ἕ- νας, ὁποιοῦδήποτε ἀγῶνα ἀγνωστῆς, νὰ περιφρονῆ τὴ «σημερινὴ πραγματικότητα», μὰ ὀφείλει καί νὰ ποσιθεῖ νὰ τὴν ἀλλάξει συνθέμελα. Κι οὔτε μιλῶμε ἐμεῖς ποτέ, ἀφοῦ δὲν τὰ παραδεχόμεστε, γιὰ «δύνα- μέσω» στὸν ἀγῶνα ἐπὲρ τῆς Ἐθνικῆς μας γλώσσας. Συνεπῶς καί στό ἐπίθετο «ἀσπασμένης» δὲν ἐπρεπε νὰ δώσει τὴν καλὴ σημασία ποῦ φαίνεται πὺς ἔδωσε. Ἐνα μέσο πολεμικὸ εἶναι καί ἡ «ἀπονόμηση» καί δὲν αποκλείεται τὸ μέσο αὐτὸ ἀπὸ κανέναν ἀγῶνα, ὅσο «τίμιος» καί ὅσο «καθαρὸς» κι ὅσο «ἀνοικτός» κι ἂν εἶναι.

Δὲ λιβελλογραφεῖ ὁ «Νουμᾶς»: Ὅταν ὅλα τ' ἄμ- θρα του δημοσιεύονται ἐνυπόγραφα κι ὅταν ὁ δι- ευθυντῆς του τῶχει δηλώσει χιλιάς φορές πὺς παίρνει πάνω του ὅλη τὴν εἰθένη γιὰ τ' ἀνυπόγραφ' ἄρθρα — ὅταν δηλ. γιὰ τὸ καθεὶ ποὶ δημοσιεύεται στὶς στή- λες του ὑπάσχει κι ἕνας ὑπεύθυνος, δὲ στέκεται ἢ κα- τηγόρια τῆς λιβελλογραφίας. Οὔτε ὁ «Νουμᾶς» δε- κάξῃ χρόνια τώρα ἔδιξε κανενὸς τὴν ἰδιωτικὴ ἢ τὴν κοινωνικὴ ζοή, γιὰ νάχει ὁ πρῶτος τυχόντας τὸ δι- καίωμα νὰν τονε χαρακτηρίζει γιὰ λιβελλογράφου. Ἡ φιλολογικὴ διαφωνία, μονίχα κἄτω ἀπὸ τὸ γαλανὸ μαζ οὐρανὸ, θεωρεῖται βροσιὰ καί λιβέλλου.

Ξ ΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ὁ κ. Ξενοπούλου τ' ἀτε- λῶτα «Τριάντα Χρόνια» του, (ποῦ νὰν τὰ χι- λιᾶσει!) στὴν «Καθημερινή», μᾶς παρουσιάζεται, τώρα τελευταία, γιὰ ἐκατοστῆ ἰσως φορὰ, κι ὡς... Ψυχαγωγίας. Τὸν ἐχτιμάει καί τὸν σέβεται τὸν Ψυ- χῆρη κι ὡς ἐπιστήμονα, κι ὡς ἀργραφεά, κι ὡς... κι ὡς... κι ὡς... — ἀλλὰ σηκώνει καί τὸ πανταλό- νου του νὰ μὴ λασποδεῖ καί δεσπαρεστήσει ἔτοι καί τοὺς καθαρευουσιάνους φίλους του. Νὰ λέμε τὸ σω- στό, μὰ νὰ λογαριάζουμε καί τοὺς ἄλλους. Κ' ἔτσι νὰ περνᾶμε ἀπὸ κάθε ζήτημα μ' ἀνασηκωμένω πανταλό- νου Ξενοπουλισμός.

ΝΑ πάρουν τ' οἱ γυναῖκες ψήφο καί στὸν τοπο μας. Τοὺς ἀξίζει καί τοὺς παραξίζει μάλιστα. Βλέπετε, τόσο καλὴ χοίση κάνουμε ἐμεῖς οἱ ἄντρες πάντοτε στό συνταγματικὸ μας αὐτὸ δικαίωμα, ὥστε νὰ τρέμοιμε νὰν τὸ μπιστετοῦμε καί στὶς γυναῖκες, μήπως καί μᾶς τὰ στραπατσώρουν. Ὁχι λοιπὸν μόνο στανιγοροῦμε νὰ δοθεῖ ψήφος στὶς γυναῖκες, μὰ τρα- βήμε ἀκόμα καί πὺς μ' προστά, καί προτεινοῦμε νὰ δο- θεῖ, γιὰ μερικὰ χρόνια, ἔτσι δοκιμαστικά, ψήφος μο- νοχᾶ στὶς γυναῖκες, μήπως καί πάρουνε καλύτερο δρό- μου τὰ πράγματα.

ΠΑΛΙ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ

Ἡέμπετο λοιπὸν — ορνεζέω ἀπὸ καί ποὶ στάθην — ἀπὸ προηγούμενον φύλλο — βλέπω νὰ γράφει ὁ κ. Ἀμμαντος: «Νομίζω δι εδεχθή πλέον ἀρετὰ δι ὅστε τὰ στοιχεῖα τῆς σημερινῆς ὀμιλουμένης ἠμπο- ροῦν, ὅταν γράφονται, νὰ φοροῦν ἀρχαίον προσω- ποιῶν, ὅση τὸ ἀντίθετον. Τὸ γλωσσικὸν εἰσσημα προσδύλλεται ἐκ τοῦ μωκαρτέμματος τοῦ ὅποιο δὲν εἶναι πλέον ἀρετιῶν» Ὅτι ἐφάνηκε πὺς τὰ δη- μωτικά μ' ἀρχαία προσωποιῖδα δὲν εἶν' ὑποφωρία, αὐ- τὸ σωστά τὸ λέει ὁ κ. Ἀμμαντος. Μὰ ὅτι καί τᾶντί- θετο ἐφάνηκε, αὐτὸ τὸ λέει ἀπῆθετα πρὸς τὴν ἀλή- θεια. Ἡ κριτικὴ ἀπόδειξη, πὺς αὐτὸ δὲν εἶν' ἕλος τὸ λέει, εἶναι βέβαια δι κι ὁ ἴδιος κ. Ἀ- μμαντος, σὰ μιλᾷει, δὲ λέει: Ἡ Κυδέρρησις, τὴν Κυ- δέρρησιν, εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, εἰς τὸν Ὑπουργόν, εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τὸν ποιητήν, εἰς τὴν σῶσθρον.

μετοχάς, δραχμάς, ὁ χοροφύλαξ, με τὴν μηχανήν, ὁ δεκανεύς, κτλ. (κι δὲ ἀδιά, θαρρῶ, εἶναι ἀρχαϊκῆ), παρὰ λέει· ἢ Κυβέρνηση, τὴν Κυβέρνηση, στήν Ἀρχοπολίη, σὺν Ὑπουργῶν, σὺν Ὑπουργεῖο, τὸν ποιητῆ, σὺν σταθμῷ, μετοχές, δραχμές, ὁ χοροφύλακας, με τὴ μηχανή, ὁ δεκανεύς, κτλ. Μὰ τὴν ἀπόδειξη αὐτῆ, ἄς μὴ τὴ λογαριθμώσωμε, ἀφοῦ μᾶς προσβάλλει ἐκεῖνο τὸ ἀνόητο «σὺν γράφωνται». Ἐργονεὺς καὶ δίχως αὐτῆ ἄλλα ποῦ ποτὲ διαφρασεύον.

Τοῦ διαφρασεύει πρῶτον ἡ ἱστορία ὄλων τῶν γλωσσῶν: Ὅσον ἀπὸ μερικὰ ξεράδια. ὅπως τὸ **erratum—errata**, τὸ **critérium** (ποῦνται καὶ **critère**) κτλ., ποῦ τὰ μεταχειρίζεται ποῦ καὶ ποῦ κανένας σοφός, ἔμειναν σὲ καμμιά γλώσσα καὶ σὺν γραφῆ τῆς λόγου στοιχεῖα ἢ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότερη μορφή τῆς ἢ ξένα, ποῦ τὰ μὴ συμμορφώθηκαν με τὴ γραμματικὴ τῆς, με τοὺς συνηθισμένους τύπους τῆς; Ἐργονεὺς ἢ ὄχι ἢ λατινικῆ λ. χ. λέξη **benignus** σὺν ἰταλικὰ **benigno**, σὺν γαλλικὰ **bénin**, σὺν ἐγγλέζικα **benign** (ματιὰν); Τὸ **permitto** σὺν Ἀγγλία τί ἔργονε; Ἄν ἔργονε **permit** δίπλα σὺν **allow**; Καὶ δὲ γράφθηκαν αὐτὰ τότε ποῦ γράφθηκαν ἔτσι ὅπως ἔργονε; Καὶ ὁ ἀνώτατος τῶν Γάλλων λ. χ. καθαρευουσιάνων σὲ τί κατέληξε; Ἄν κατέληξε μόνο σὺν τὰ μᾶς ἀφήση πολλὰς λέξεις με διπλὴ μορφή, πάντα ὅμως με γαλλικὸ ὄχι με λατινικὸ τύπο; Ἐτσι δίπλα σὺν **frêle**, τὸ παλιότερο, τὸ δημοτικὸ, ἔμεινε κ' ἔνα **fragile** (ὄχι ὅμως **fragilis, is, e**), δίπλα σὺν **poursuivre** ἔργονε κ' ἔνα **persécuter** κτλ. κτλ. Λατινικὸς τύπος ξανάξῃ κανένας; Ὅχι. Λοιπὸν τί ἀποδείχνη αὐτό; Ὅχι ὅτι τὰ ἄρχαϊα στοιχεῖα, γὰρ τὰνα ἔποφερά, πρέπει νὰ γύσουν τὸν ἀρχαῖο τους τύπο καὶ νὰ συμμορφωθοῦν με τὰ νέα καὶ σὺν προφορὰ καὶ σὺν γράφω; Ἡ δὲ μᾶς πῆ ὁ κ. "Αυαντος ὅτι **comparaison n'est pas raison**, τὸ πρῶτον ἐπιχειρημα τοῦ Χατζιδάκη: Μὰ ἄν ἐδῶ δὲν εἶναι **raison** ἢ **comparaison**, τότες ποῦ εἶναι;

Καὶ δεῦτερο, διαφρασεύει ὁ ἴδιος "Αυαντος τὸν ἐναντὶ του μ' ἐκεῖνο ποῦ λέει γὰρ τὴ γλώσσα σὺν ποίηση καὶ γενικὰ σὺν λογοτεχνία. Ποῦ φανερώθηαι περισσότερο τὸ γλωσσικὸ αἴσθημα καὶ ἀποχρῶσαι τὰ παρωχημένα; Βέβαια σὺν ποίηση καὶ σὺν λογοτεχνία. Λοιπὸν ὁ αὐτὸς ὁ κ. "Αυαντος λέει πὸς ἢ καθαρευουσιάνων «δὲν κατώρθωσε νὰ ἐπικρατήσῃ, ἐνικρήθη ὀριστικῶς», δηλ. λέει πὸς ἔβησε κ' εἶναι παρωχητὴ ἢ δημοτικῆ. Ἀπὸ δὲ πὸς ὁ κ. "Αυαντος ἀναγνωρίζει πὸς ὅσα ἔργονε τὸ ποιητὴς κ' οἱ λογοτέχνες, εἶναι ἔποφερά σὺν Ἑλληνικὸ λαὸ καὶ πτεχνήματα καὶ ἠωστά. Μὰ οἱ ποιητὴς κ' οἱ λογοτέχνες ὄλοι μεταχειρίζονται καὶ ἀρχαῖα στοιχεῖα, ποῦ τὰ συμμορφώσαν με τὴ νεοελληνικὴ γραμματικὴ καὶ τὰ ἔργονε συμμορφωμένον. Ὁ Βαλαωρίτης γράφει: τοῦ ποιητῆ, τὸ λεγόντι, ὄχι τοῦ ποιητοῦ, τὸν λυτρωτὴν. Λοιπὸν ὁ κ. "Αυαντος, ποῦ ἀναγνωρίζει τὴν νίκην τῆς δημοτικῆς σὺν λογοτεχνία, θέλει δὲ θέλει ἀναγνωρίζει καὶ παραδέχεται πὸς οἱ ἀρχαῖοί τῆς ποῦ μέσα τοὺς δημοτικὸς καὶ «ὄταν γράφονται» εἶναι ἀχώρονται. Σωστά τὸ λέει ὅτι «τὸ γλωσσικὸν αἴσθημα προσβάλλεται ἐκ τοῦ μασκαρεύματος». Μασκαρεύματα ἄρα εἶναι ἔνα μόνο. Τὸ γράφωμε ἢ νὰ φημιόνουμε ἀρχαῖους τύπους σὺν «εἰκοστὸν αἰῶνα!»

Ἐγὼ τὸν ῥωτοῦμε: Ἀφοῦ, ὅπως λέει, «εἰδείχθη, ὅτι τὰ στοιχεῖα τῆς ὁμιλουμένης δὲν ἠμφοροῦν,

ὄταν γράφονται, νὰ φοροῦν ἀρχαῖον προσωπεῖον», αὐτὸς πὸς μπόρεσε καὶ ἔγραψε ὅτι «ὄτι αὐτὰ ἔχθη σὺν μελέτῃ του μ' ἀρχαῖα προσωπεῖα»; Καὶ γὰρ γὰρ φημιόνουμε τὸ «εἰρηνησθῆναι» λ. χ., τὸ «ὀυλίειν» κτλ., ποῦ δὲ μᾶς ἀπατήσῃ γι' αὐτὰ πὸς, διὰν προκείται γὰρ λέξεις ποῦ εἶναι καὶ δημοτικῆς κ' ἀρχαῖες, προτιμᾷει τοὺς ἀρχαῖους τύπους, γὰρ γὰρ φοροῦναι τὸ «διαλεκτικῶς», τὸν ῥωτοῦμε: Γιατί κάνει μασκαρεύματα τοῦ «μασκαρεύματος» καὶ γιὰ τὸ «Ἐλληνιστικὸν τὸ κένει ἔλληνιστικὸν λ. ο. κ.»; Εἶναι «διαλεκτικῶς» καὶ αὐτὰ, ὅταν λείπει τὸ ν; Καὶ τὰ κατὰ νησὲ ἀφοῦ κ' αὐτὸς τὸ γράφει «κατήρησε», ποῦ μένει τὸ περιπατήματα ποῦ κἀφει τοῦ «προσέταξα»; Ἀπὸ τοῦτα κ' ἀπ' ὄλη τὴ γλωσσικὴ μορφή ποῦ ἔχει ἢ μελέτῃ του, δὲ φαίνεται πολὺ καλὰ, τί λογῆς ἔργονε θέλει τὴ «φιλική» ποῦ προτιμᾷει; Θέλει κἀφιλικῶς με «ἀρχαῖον προσωπεῖον», δηλ. θέλει πάλι καθαρευουσιάνων ὁ ἄνθρωπος, καὶ ζήτησε μ' ἔνα «ἄσω ἴσω» κ' ἔνα «καίτιον» νὰ κάνει διπλωματία. Σὺν τελευταία, διὰν ἔργονε ἐκεῖ ποῦ τὸν ποῦναι, σὺν ζήτημα τῆς γλώσσας τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου; μᾶς φανερώθηαι πὸς καθαρά, πὸς εἶναι ὁ καὶ τὸν «Κατὰ τὴν γνώμην μου, παῖδα γωγῆ κ' ὄς καὶ ἐθνεκὸς ἐπιβάλλεται ἀπὸ τοῦ παρόντος τοῦλάχιστον, ἔνα εἰς μὲν τὰς πρώτας τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου διδάσκαται ἢ κοινῆ ὁμιλουμένη ἀνεὺν ἰδιωματικῶν καὶ ἀρχαῖων» στοιχειῶν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπιτέρας καθημερόν, ὄχι μόνον γραμματικῶς δὲ διδάσκαται ἀπλοστοῦτα ἢ καθαρευουσιάνων, ἀλλὰ καὶ δι' ἀναγνωσιμάτων ἐκλεκτῶν δὲ γίνεται προσιωτέρα. Ἡ διδασκαλία αὐτῆ τῆς καθαρευουσιάνων δὲ χρησιμοποιεῖται ἔπειτα εἰς τὰ γυμνάσια νὰ διευκολύνει τὴν ἀρχαῖαν.» Καταλάβετε γ' ἔγωγ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ὁ κ. "Αυαντος ζήτησε τὴν ὁσθήθεια καὶ τῆς Καππαδοκίας ἀκούη. (Ποῖα εἶναι ἢ Ἑλληνικῆ διὰ λεγτο (!) τῆς Καππαδοκίας, ὑπορεθὴ νὰ τὸ δεῖ ὅποιος θέλει σὺν βιβλίον τοῦ Dawkins).

Καὶ σὲ τί φρενιὲς σιηροῦται, τί ἐποχρησία ποῦ τὴν ἔχει, γὰρ νὰ κορυφῆ καὶ γὰρ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπίστησιν μεταξὺ ἐκεῖνη ποῦ θέλει κ' ἐκεῖνο ποῦ φαίνεται πὸς σιηροῦται, «τὴν μέσην λέον!» Τὸ «εὐχόταν» καὶ τὸ «ἀκούσασιν» εἶναι, λέει, «διαλεκτικῶν» καὶ δὲν ἔχουν «δικαιολογία προτιμήσεως» ἀπὸ τὰ «ἔργονε», «ἔργονε»! Τὸν προκαλοῦμε νὰ μᾶς ὀφίσει, σὲ ποῖα διάλεγο ἀνήκουν νὰ μᾶς τὸ ὀφίσει με ἐκροῦθῃαι. (Κι ἀπὸ τὸ «ἔργονε» εἶναι, λέει, προτιμότερο τὸ «ἔργονε». Τὰ «ἔργονε» καὶ «ἔργονε» καυῶνται πὸς δὲν τὰ ξέρει. Ἄλλοῦ πάλι μιλᾷει περιπλοκῶς ὄχι δὲν εἶναι ἀνάγκη γὰρ λέξεις, γωγῆς καὶ γὰρ ἀπερῶναι παρωχητάματα γὰρ ὄσα λέει, καὶ δογματίζει πὸς ἢ δημοτικῆ καὶ «ἀκρόστον γωγῆν διαλεκτικῶν στοιχειῶν». Κ' ἐμεῖς λέμε πὸς οἱ δημοτικιστὴς, ἐξὸν ἔργονε θένε νὰ παρωχηθοῦν με νῦντιο γωγῆν πρόσωπα καὶ πρόματα, ἀπογέγονον ὄσο εἶναι ὑπορεθὴ τὸ τίς λέξεις ποῦ δὲν εἶναι γνωστὸς ὄ ὄλα τὰ κέντη. Δὲ γράφουν λ. χ. λ. α. κ. ὄ - λ. α. κ. ὄ. ἔνα ὄ-μα γνωστὸ πὸς μεγάλο ἔργονε τῆς Ἑλλάδος, παρὰ γράφουν ἔργονε - ἔργονε. Δὲ γράφουν φ. ρ. δ. κ. α. λ. ο, φ. ρ. ο. κ. α. λ. ἔ, φ. ρ. κ. α. λ. ὄ, ποῦ τὰ λέγει σὺν Πόλη καὶ ἄλλοῦ, ὄτε καὶ ὄ-α. ρ. ν. ἔ ἢ ὄ-α. ρ. ἄλλο-ὄς λέγεται αὐτὸ τὸ ῥῆμα, παρὰ γράφουν ἔργονε,

οάρομα ή σκουπα, σκουπίδι, σκουπίζω, σκουπόξυλο, σκουπιδιάσος κιλ., πού είναι γνωστά κ' εδω και στη Συμόνη και στην Πόλη. Λέει ακόμη ο κ. "Αμαντος, ότι «ή 'Ασιατική 'Ελλάς μετά των νήσων και της Θράκης είναι διάφορος λεξικώς της κωτικής Εύρωπικής 'Ελλάδος». Φαίνεται δέν τολμάει να πει «και γραμματικώς». Μα έμεις λέμε πως ούτε «λεξικώς» διαφέρουν τα μέρη αυτά που θνομάζει (χωρίς βέβαια την Καππαδοκία) από την άλλη 'Ελλάδα. Τα δυτικά και βορειοδυτικά της Μ. 'Ασίας, ή Πόλη και ή Θράκη έχουν πέρα και πέρα την ίδια γλώσσα με την εδω 'Ελλάδα. Αίγες λέξες, όχι σημαντικές, που είναι διαφορετικές είτε εξαιτίας της τουρκοκρατίας, είτε γι' άλλο λόγο, δέν μπορούν καθόλου να δικαιολογήσουν το «διαφέρει λεξικώς». Μα και ή Κόρο και ο Πόντος ακόμη, στο μεγαλύτερο μέρος του λεξικώς των δέ διαφέρουν από τους άλλους 'Ελληνικούς τόπους. Διαφέρουν στην προφορά μόνο και κάποις στο τυπικό, που τόχον σκεδόν μεσαιωνική. 'Ορίσιν Κορινθίτικα: «Κάτου τον Παχόν τον άμμου—Μαρινόντες κάνουν γάμον—και κωιούρα με τον άμμου—και φουμά με τον άσθεστην κιλ.» Και άπ' τον Πόντο: «Πουλίπο μ', έρθεν 'Ανοιξη κ' έσθ' κ'ι κλαϊδίζεις» (πουλάκι μου, ήσθ' ή 'Ανοιξη κ' έσθ' δέν κλαϊδάς) κιλ. «Ο ποταμόν ουρει κλαδιάνι 'Αγιάτ' τα παλληκάρια» κιλ. (Για το σ ύ ο ει δέν είναι βέβαιος, γιατί γράφω όπως θυμάμαι). Αδιά, θαρρώ, είναι νεοελληνικά που πολύ λίγο διαφέρουν από άλλα τα γνωστά μας. Μα ο κ. "Αμαντος ύψώνει ένα ψεύτικο τείχος, της λεξικής διαφορας, για να αποκλειστεί όλος ο λεξικός θησαυρός και της κοινής ακόμη δημοτικής από τη γραφή γλώσσα. Κ, επειδής μ' εκείνη που λέει για το «εργότανα» κιλ. θέλει να αποκλείσει και τους τύπους της δημοτικής, βγαίνει το συμπέρασμα: 'Επειδή στον Πόντο λένε πο υ λ ό πο (—ποιλόπουλο, άρόπο—άρόπουλο), γι' αυτό πρέπει να γράφουμε όχι πουλάκι, παρά π η ρ ί ο ν ή το πολύ πο υ λ ά κ ι ο ν, όπως και «ήρχετο», «ήκουσα», «έλληρόπουλον». 'Ετσι θάναι εύκολότερη ή συνεννόηση, κατά τον κ. "Αμαντο, και πειό γλυκά ίσως τα τραγούδια. Κ' επειδής και τάχα, που μής χρειάζονται, δέν κάνει να τα συμμορφώνουμε, τί γίνεται; Κριτικέι ή φιληγίδα του "Αμαντου, ή καθαρεύουσα, "Ολα όσα αντίθετα κωμώνεται πως προτιέκει δέν έχουν στενή σχέση με την αλήθεια. Κι' όταν λέει: «Αί αρχαίκαί λέξεις θά σιζήσιν» με τας νέας επί των καιρών και κατόπιν θά φανή ποίος τύπος θά επικρατήσιν» και «έκ των προτέρων δέν δίνεται να δοθή καμία συνίστη» (για το πως θά συμμορφώνονται τάχα), δέν έχει στο νου του το γραπτό λόγο, γιατί στο γραπτό με το ψευδοδιαλεκτικό τον αποκλείσει όλος διόλου ή ή δημοτική και κάθε συμμόρφωση προς αυτή. "Αν δέν είναι όπως λέμε, τότε γιατί δέν πρέπει να γραφουμε ο κ λ η τ ή ο ς, που ούτε διαλεκτικό μπορεί να πει πως είναι, ούτε «εκ των προτέρων» το συμμορφώνουμε; Φρόντισε να ασφαλιστεί με από τέτοια ερωτήση με ένα ψεύτικο καινόν. Το κ λ η τ ή ο ς, λέει, «έγινε και κλητήρας». Η παρουσία όμως από δήμαρχος κλητήρας» διαψεύθει το καινόν. Λοιπόν τα λαϊκά αποκλείονται ως διαλεκτικά, τα συμμό-

φωτα αρχαία δέν κάνει να συμμορφώνονται, τα συμμορφωμένα μ' ένα «και» τα κάνουμε απαράδεχτα, και ή δουλειά μας γίνεται περιττή. Θέλει την καθαρεύουσα ή όχι ο κ. "Αμαντος; "Εβδομο, ως δούμε και πως ή θέλει αυτή την καθαρεύουσα ή «μικτή» ή «άπλη» ο κ. "Αμαντος. Γράφει: «περιπίπτουν, «όταν ακούσουν» άπ' τη μία, και «έχουν», «άν ζώσιν» άπ' την άλλη—«εμάθαμε» και «ελάβουμε»—«να μεταβληθώ», «να αντικατασταθώ», «να γραφώ» και «να ληφθώ», «να αντικατασταθώ», «να δημοιογηθώ»—«από καμμίαν νέαν πηγή» και «συμβιβαστούς εις», «άπλοσιτέρα ις καθαρεύουσα»—«εύκολα» (έπιρο.) και «εύκόλως»—«μέγα μέρος» και «μεγάλο λάθος» ('Ο δημοτικός τύπος, για να φανεί πειό μεγάλο το λάθος)—«έν τετρα. δημοι. σχολείον» και «με ένα παιδί» ('Κ' εδω οι δημοτικοί τύποι, για να φανεί καλύτερα πως είναι μονοπόδαρη ή μαλλιαρή, ένω ή γλώσσα του κ. "Αμαντου έχει δύο πόδια, «έν» και «έν»), το «έν» για να περπατάει, το «ένω» για τον πάλειο)—«ελήφθησαν από την αρχαίαν» και «των λαμβανόμενων εκ της αρχαίας»—«άπό νοσθότηαν κ'ι «εκ υψηλής προκαταλήψεως»—«λέγεται από όλων των 'Ελλήνων» και «έννοείται και από τους μη ναυτικούς»—«βαδίζει μόνον με την παράδοσιν» και «από των συζητήσεων θά λάβη»—«ή γνώμη των», «από καλύτερα των» και «την άπειροπθέρωσιν αυτού», «την πλειονομηρίαν αυτών»—«την γλώσσαν, την άποίαν περιφρονεί» και «με την σύγκριση που έπείθε»—«εις τινά κέντρα και εις τινας συγγραφείς» και «Μεριοί γράφουν»—κιλ. κιλ. Αύτη ή γλώσσα είναι, θαρρώ, όχι ένα, κατά τη γνώμη του αναγκαίο ανακείμεμα δημοτικής και καθαρεύουσας, παρά ένα τυχαίο κ' άνόητο ανακείμεμα πειό άπλης και πειό αρχαϊκότατης καθαρεύουσας. Μια γλώσσα κωπάει, οκίλοι, αλέστε. Γι' αυτό και θάχαμε καλή εντύπωση στον κ. Γαβριηλίδη, που του άρέσουν τα παραγκιόζικα. Και τα ένα-δύο δημοτικά που μεταχειρίζεται ο κ. "Αμαντος, είναι ή για δόλομα ή για πόλεμο. "Ογδοο, βλέπουμε να «σφθέγγεται» ο κ. "Αμαντος: πολλοί συγγραφείς προτιμούν την δημοτική ή την μαλλιαρή, μόνον από εύκολιαν, από νοσθότηταν. Τον διαβεβαιώνουμε ότι «αγαμέλια και άραθυμιά» (άπό στίχο του Γουπάρη) στη δημοτική δέ γωρούν κ' ότι έλωοδιόλου το αντίθετο συμβαίνει, όπως το δείχνει και ή γλώσσα του ίδιου κ. "Αμαντου. Η δημοτική δέ γράφει εύκολα, γιατί είναι γλώσσα με νόμους. Εύκολα γράφεται ή καθαρεύουσα, που δέν έχει ούτε νόμους, ούτε γραγίηρα και που, όπως κ' άπ' τη γράφεις, είσαι σύγουρος πως θά περάσεις άπαράτηρητος. "Αν θέλει το λόγο ο κ. "Αμαντος, γιατί τη γράφουμε τη δημοτική, να του τον πούμε: Θυμάμαι πως ο Rollin γράφει (πάντο κάτου στη 1700), στον πρόλογο του έργου του «Traité des Etudes», ότι του ήταν πολύ εύκολότερο να το γράφει λαϊνικά, μα έγραφε γαλλικά, γιατί αυτό ήταν το χρέος του. Κ' έμεις γι' αυτό γράφουμε τη δημοτική. Για, είναι χρέος μας. "Άλλοι είπα που κοιτάζουν την εύκολία τους και καλοπέρασή τους. "Ας περιορισθώμε! α' αυτές εις παρατήρησες, γιατί πρέπει και να τελειώνουμε. Μα ως θάλούμε κ'

ένα συμπέρασμα απ' τη γαλλίδα του "Αμαντον". Η καθαρεύουσα τώρα, έτος το είδαμε, καταλαβαίνει πως δεν είναι πειά υποφερτή και δε μπορεί να βγει για πόλεμο με την παλιά σκέψη της και το παλιό της

ήνομα. Γι' αυτό και θυγαίνει μασκαρευμένη. Σίγουρα σημάδι πως γρήγορα θα συμπληρωθεί η νίκη της δημοτικῆς.

Ι. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΑ

2--

Το μόνο ενδιαφέρον του Γελιμέρ είναι το πως φωνιάστηκε ποια ό γ. Πολέμης να γράφει έστω και αποήμιμα θ: α τ ρ ι η θ πάνω σε μια υπόθεση έντελως χωρίς δράση, αρκετά άσημαντη, και να το γράφει γ' έξω-τερικά. όπως γράφει άλλωστε πάντοτε.

Ο Βελισσάριος τυφλός, ραζέντυτος, έλεινός, θυμια της αγνωμοσύνης του Αυτοκράτορα, φτάνει δηγημένος, σαν τον Οιδίποδα, από την κόρη του την Ιωαννίνα, χωρίς να το ξέρει, στο χτήμα του Γελιμέρ, του άλλοτε πλούσιου και ισχυρού Βασιλέα των Βανδάλων. Αυτός ο Βελισσάριος κατατρόπωσε τον Γελιμέρ, τον αιχμαλώτισε, αλλά του φρόθηκε πάντα σε σέ αξιο έχτρο. Αυτός παρακάλεσε τον Αυτοκράτορα να αφήσει τον Γελιμέρ να εγκατασταθεί σ' αυτό το χτήμα. Η κόρη μαθαίνει, (ιδιό θήματα μαζουά από τον πατέρα της, που αν και μόνο τυφλός, φαίνεται ότι και δεν άκουει όταν συμφέρει στο συροφάει), από κάποιον Άναστάσιο, φιλοξενούμενο του Γελιμέρ, που συναντῆ εκεί τυχαία, και με τον όποιο φαίνεται, χωρίς να έχει καμιά άλλη σχέση με το δ ρ α μ α, ότι έπλεξε κάποτε άλλοτε στην αλή ένα ειδύλλιο, ότι θροίσεται στο χτήμα του Γελιμέρ. Φοβάται. Πόσο καιό δίκια από τον Αυτοκράτορα μπορεί να ξεγάσει ο Γελιμέρ τις καλοσύνες του Βελισσάριου για να θυμηθεί μόνο την ήττα του. Μπορεί να θελήσει να τον εκδικηθεί, αν πθ να αναγνωρίσει. Ο Γελιμέρ έρχεται. Δείχνει οίχτο στο φτωχό, φυσικά δεν τον αναγνωρίζει, αλλά μόλις μαθαίνει ότι έρχεται από την Πόλη, για να συνεχιστεί το ποίημα, τον ρωτά νέα του Βελισσάριου, και για μισή ώρα τουλάχιστο λέγει έναν ήνο διαμασιαού γ' εγνωμοσύνης στο Βελισσάριο, στο Στρατηγό και στον Άνθρωπο. Υπόχει και τραγική ειρωνεία — πως όχι ; — γιατί φαντάζεται τις τιμές, τη δόξα του Βελισσάριου και χαιροται γι αυτές. Όταν τον είχε νικήσει ο Βελισσάριος, μετά μακρά πολιορκία, του είχε ζητήσει τρία πράματα και άμείσως του τα είχε δώσει. Πρώτα ψωμί, ύστερα σφουγγάρι!... Έπταν τόσο άκαθατος, που τα μάτια του είχαν διαφτει. "Ας ζητούσε νερό, αν και αν του έλειπε τόσο το νερό θα είχε από καιρό πεθάνει από τη δίψα. Όταν έχει κανέναν νερό, μπορεί μ' ένα πανί, έστω και με τα χέρια του να πλυθεί. Και τρίτο φαντάστηκε το σφουγγάρι ο γ. Πολέμης; Και τρίτο ζήτησε μια κιθάρα, γιατί ήταν περιώνυμος τραγουδιστής και είχε ανάγκη από μουσική. Ο άγνωριστος πάντα Βελισσάριος τον παρακαλεί να τραγουδήσει πάλι το ίδιο εκείνο τραγούδι της πολιορκίας, δέχεται,

στέλνει να φέρουν την κιθάρα του, την περιμένει ο θεατής, εξακολουθεί να διηγείται, φτάνει η κιθάρα, γ' είναι βουθή. Ο γ. Δεστοίνης δε θα έχει φωνή, γ' έτσι ο περιώνυμος τραγουδιστής άρκεστηκε να τραγουδήσει με μονότονο στόμφο ένα άτελειωτο τραγούδι, άγγίζοντας ίσχα τις χορδές της κιθάρας. Στο τέλος άμολογεί ο Βελισσάριος πως είναι, άγκαλιάζεται, και ο Γελιμέρ φέρνει κι όλη του την οικογένεια για να την εβλογήσει ο Βελισσάριος. Μόνο η Ιωαννίνα δεν πέφτει στην άγκαλιά του Άναστάσιο. "Ίσως ο γ. Πολέμης να ζήτησε τη νεότερη τεχνολογία και να θέλησε να φήσει κάτι να μαντεύεται όταν θα κλείσει ή σσηνή.

Έπταν τραγικές οι προσπάθειες του γ. Παλαχορήστου, πολύ ρεαλιστικό και δυνατό στην εμφάνιση του ως Βελισσάριου, και του γ. Δεστοίνης (Γελιμέρ), που κατάφερε να είναι ποιητής και άφύσικος, μόνο στο τελευταίο τραγούδι, να δώσουν κάποια ζωή, κάποια κίνηση στο ποίημα, κάποια ψυχή στην πεζότατο στίχο με την κοινή όμια, που μαντεύονταν πάντοτε από πριν, και μόνον ο γ. Βισσάης, καθισμένος λίγο παράμερα σ' όλο το διάστημα της διήγησης, έδειχνε πολύ εμφοραστικά την έντύωση του κάθε θεατή, την πλῆξη.

Την άποτυχία του σύνολου άβίζαναν άκόμα και τα κοστούμια. Έχτος από τον Άναστάσιο, που φορούσαν αρκετά πλούσια βυζαντινή έντυμιασία, όλα τα άλλα πρόσωπα παρουσιάστηκαν με έντυμια άσημα. Το γ. Δεστοίνης μάλιστα φορούσε ένα ίσιο πουκάμισο, καιτό, ίσαμε πάνω από τα γόνατα, και οργμένο στη ράχη του ένα κόκκινο μαντίλι, (άλλ' όπωσδήποτε άρκετά χαρακτηριστικά, ώστε να μην έπίσχει άμφιβολία ότι είναι άρχαία ελληνικά).

Η τέφρωση είναι το θέμα και της Βυζαντινης Τραγωδίας. Η Βυζαντινή Τραγωδία είναι το μόνο από τα τρία μονόπρακτα που κάτι έχει μέσα του, το θέμα που το άνιλεσε από θρησκευτική παράδοση ή συροφάει, το μόνο που θα μπορούσε να είχε γίνει ένα λιονηθό δράμα πολύ δυνατό, ά δεν είχε άποτύχει και ποιοισάσει. Έτσι ένα σύνολο άρκετά άσυνάρτητο. Παίζεται σενα μοναστήρι, στο Βυζάντιο. Το σσηνικό, ένα έσπεριζό μοναστηριού, είναι έξαιρετικά ώραία, πολύ καλλιτεχνικό. Έξω άργιάζει το γλέντι. Η Νέα Μοναστήρια (δ. Κοστάλη, πολύ φυσική, πολύ άληθινή, ίσαμε την τελευταία σσηνή, όπου ξε-μπεσ έντελως), τ' άκούει με φόβη γιατί είναι όλη άφροσιωμένη στην Παναγία. Ευχαριστιέται μόνο άκούοντας τη Νόννα (δ. Μπενή-Ψάλλη, έντελως άψυχη γ' έχει κι άνωπόφορα μονότονη φωνή) να διηγείται, για τις λειτουργίες, για το Θεό. Ένας νεότερος όμωσ (δ γ. Ροντήσης; άνοστος και λιγομένος, όπως πάντοτε), την άγαπά. Κατορθάνει να εβλογώσει στο Μα-

ναστήρι (τόν βορῆά κι ὁ συγγραφέας γιά νά εἰκοίλει νει τήν πλοκή), καί προσπαθεῖ νά γοητέψει τή Μονάστρια. Τῆς θῆναι τίς ὁμορφίες τῆς γῆς, κείνη ἀτάραχη στήν πλατὴ τῆς, τοῦ θῆναι τίς ὁμορφίες τοῦ οὐρανοῦ. Γιά ἀρκετὴ ὥρα δὲ συνεννοοῦνται καὶ κερδανὸν νά μὴν εἶχε ἀργήσει νά τῆς ἐπιβάλει μὲ τὴ βία τὴν ἀντίληψή του, ὅταν ἔξαφνα, γιά νά προκαλέσει τὴν ἀπάντησή του καὶ τὴν ὅλη ἐξέλιξη, τὸν ρωτᾷ. «Μὰ τί σὲ πλάνεσε νεώτερο;» «Τὰ μάτια σοι» ἀπαντᾷ ἐκείνος καὶ ἀκοινοδοῦν ἀρκετὲς κοινοτυπίες γιά τὴ γοητεία τῶν ματιῶν. «Τὰ μάτια μοι»: φωνάζει ἐκείνη, ἀρπάζει ἓνα ξύλο μιστὸ ἀπὸ τὸν ἐσθλαβὴ τῆς καὶ φρυγεῖ στὸ κλεινὸ δομάτιο. Ἀκούεται μιὰ κραυγὴ ἀρκετὰ ἀναμικτὴ «Παναγιά μου». Τυφλώθηκε. Ἡ τραγικὴ στιγμή ἔρχεται τόσο ἀπίοτατα, τόσο ἀπροετοίμαστα: δὲν πηγάζει ἀπὸ ὀλόβαθη ἐσωτερικὴ ἀνάγκη, ὥστε δὲν προξενεῖ καμμιὰ φρίκη, οὔτε κἀν συγκίνηση, τουναντίο μιὰ ἐντύπωση λίγο ἀστεία. Καὶ ἡ δ. Κοτσάλη ἔπρεπε νά εἶχε μελετήσει τοὺς τυφλοὺς στὴν πραγματικότητα, γιά νά δημοιογήσει, ἢ τοῦλάχιστο τὴν ἐμπειρία τοῦ Οἰδίποδα ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἡθοιοὺς ποὺ τὸν ἔπαιζαν, ὥστε νά μιμηθεῖ. Ἡ Βυζαντινὴ Τραγωδία τῆς ἔδινε μιὰ στιγμὴ δημοιογίας τοῦ δὲν δυνατὴ. Καὶ γύρισε μὲ τὰ μάτια τῆς κλειστά, ἀλλὰ μὲ τὴ φυσιογνωμία τῆς ἔδινε μιὰ στιγμὴ δημοιογίας πολὺ δυνατὴ. Γύρισε μὲ τὰ μάτια τῆς κλειστά, ἀλλὰ μὲ τὴ φυσιογνωμία οὔτε ἀλλοιωμένη καθόλου, οὔτε αἰματοκίνητη, μόνον ἐπιτήδεος χειροῦργος θὰ μπορούσε νά εἶχε ἀφαιρέσει τόσο καλλιτεχνικὰ τὰ μάτια, καὶ ἐντελῶς ἤσυχη. Ὅσο δυνατὴ κι ἂν εἶνε ἡ πίστη, γενναία ἡ ψυχὴ, ἀποφασισμένη καὶ συνειδητὴ ἡ πράξις, ὁ φυσικὸς πόθος νικᾷ πάντοτε. Ὁ Οἰδίποδας εἶναι ἀντρας ἡρωϊκός, τὸν σπρώχνει στὴν ἀλέθρια ἀποτόφλωση ἄλλῃ πρὸς τὴν ἀνάγκη, κι ὅμως ἀναφέρει, οὐρλιάζει. Τὸ βᾶδιμα τῆς δ. Κοτσάλη εἶταν ἐντελῶς σταθερό. Εἶχε τεντώσει μόνον τὰ δύο χέρια τῆς ἀκίνητα κι ὀριζόντια μπροσὰ, κι οὔτε ψηλάφισε, οὔτε τρίλιξε. Ὁ Νεώτερος συγκινεῖται, θὰ πᾶσι καὶ κείνος σὲ Μοναστήρι. Ὁ Οὐρανὸς νικᾷ.

Καὶ ἡ αἰθλαία πέφτει. Στὸ ἐρχόμενο φύλλο οἱ «Οἰκτοροὶ Ῥωστές».

ΑΛΚΗΣ ΘΥΛΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁμιλία γιά τὸ Γρυνάρη στὸ Ἑλληνικὸ Ὁδείο.
— Τὸ δειλινὸ τῆς Παρασκευῆς (24 τοῦ Γενάρου) στὴ σάλα τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὁδείου», δόθηκε ἡ ἀναγγελμένη ὁμιλία τοῦ κ. Δέαντιου Παλαμά, γιά τὸν ποιητὴ Γρυνάρη. Ἡ ἐξέταση καὶ ὁ χαρακτηρισμοὺς τοῦ ἔργου τοῦ νέου Ἀριστείουχοῦ, γίνανε μὲ πολλὴ φροντίδα καὶ ἐπιμέλεια, καὶ τὸ διαλεκτὸ ἀκροατήριον πῆρε προσεχτικὰ μιὰ συνολικὴ ἐντύπωση, γιά τὴν ἰδιαίτη αὐτὴ ποίηση, ποὺ πιάθηκε ἀξίολογῆ, γιά τὴν ἐποχὴ, ἐδῶ καὶ εὐδοκίεστε χρόνια, σὺν πρωτοφάνηκε. Ἡ κ. Θεώρη Λορέντζου, μὲ τὴ φρονιμότητα τῆς ἀπαγγελίας καὶ τὴ χωροχρησιμότητα, σιδῶσε τὴν ὁμιλία αὐτή, καὶ ζωτάνεψε μὲ τὸ λόγο τὸ σίγχο τοῦ Γρυνάρη. Παρατηρήσαμε δὲ μὴν πῶς οἱ γνωστοὶ μας λόγοι λείπουν ἄλλοι, ἀπο-

δοκιμάζοντες φαίνεται τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀριστείου, καὶ ἀκόμα ἔλειπε καὶ αὐτή.
Γιά τὰ μέσα τοῦ Φλεβάρου εἰσιμᾶζεται καὶ δεύτερη ὁμιλία στὸ «Ἑλληνικὸ Ὁδείο», μὲ ὁμιλητὴ τὸν στυλιανὸν κ. Ρήγα Γαβριήλ, καὶ μὲ θέμα: «Οἱ ποιητὲς Μαλακάσης καὶ Παρρησίας». Τραγωδία δ' ἀπαγγεῖλει καὶ πάλι ἡ κ. Θεώρη Λορέντζου.

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Απὸ τὴ νέα Γερμανία. — Κοινωνιολογία καὶ λογοτεχνία. — Ἡ δημοκρατικὴ τέχνη. — Ὕμνος στὴν πείνα.

Τελος πάντων, ἕστερα ἀπὸ τόσον καιρὸ, μᾶς ἤρθησαν τὰ πρῶτα φύλλα καὶ περιοδικὰ ἀπὸ τὴν καινούργια Γερμανία. Ἐνα γενικὸ ζύμωμα γίνεται καὶ πέρα, καὶ εἴμαστε περίεργοι νά ἰδοῦμε τί θὰ φέρει στὸν κόσμον. Τοίτη τὴ στιγμὴ, ὅλα βρισκονται ἀσχημάτιστα, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον εἶνε στραμμένο στὴν ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ θεση τῆς χώρας. Τὸ ἀποτέλεσμα δάχ: ὅλη αὐτὴ ἡ τρικυμία καὶ γιά τὴν πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐκδήλωσή τῆς, δὲν μισορεῖ κανένας νά προβλέπει.

— Τὰ περιοδικὰ ποὺ λάβαμε ἴσαμε σήμερον, δὲν εἶναι ἐκεῖνα ποὺ μπορούνε νά μᾶς δώσουν ἀρκετὲς πληροφορίες γιά τὴ λογοτεχνία τῆς νέας Γερμανίας. Καταγίνονται περισσότερο μὲ τάμετρητα προβλήματα τῆς ζωῆς ποὺ τώρα ζητοῦν, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε. Τὴ λύση τους. Ἡ παραγωγή, τὰ οικονομικά, ἡ ἀκριβεία τῆς ζωῆς, ἡ ἀνισότητα μεταξὺ στοὺς ἀνθρώπους εἶναι τὰ ζητήματα ποὺ φωνάζουν στίς νικημένες χώρες ἀκόμα δυνατώτερα ἀπὸ ὅσο στίς νικητρίες. Ὅμως ὁ ἀνθρώπος δὲ θὰ ζήσει μόνον μὲ τὸ ψομί: Καὶ γιά τὴν πνευματικὴ ἀνάψωση, γιά τὸ πνευματικὸ χόρτασμα τῶν πεινασμένων λαῶν εἶναι ἀνάγκη νά φροντίσουν οἱ νέες πολιτείες: καὶ γι αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ ζητήματα ποὺ συζητοῦνται, εἶναι καὶ τὸ πῶς θὰ μπορεῖ ὁ κόσμος νά μορφωθεῖ καλύτερα μὲ βιβλία, βιβλιοθήκες, ὁμιλίες. Πολλοὶ προτείνουν νά χρησιμοποιηθοῦν γι αὐτὸ τὸ σκοπὸ τὰ παλάτια τῶν διαφόρων ἄλλοτε ἡγεμόνων: Νά γίνων βιβλιοθήκες, ἀναγνωστήρια, αἰθουσες γιά κατὰκὲς διδασκαλίες — διδασκαλίες γιά τὴν πρακτικὴ ζωὴ, μὰ καὶ ἀπάνω στὰ ζητήματα τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης.

— Ἐνα δημοκρατικὸ, σοσιαλιστικὸ ἀέρι φυσάει ἀπὸ παντοῦ. Κ' ἡ τέχνη; Πῶς θὰ εἶναι, πῶς θὰ τὴν θέλει τὴν τέχνη ἢ καινούργια κοινωνία; Δημοκρατικὴ βέβαια, σοσιαλιστικὴ. Ἀπλάδῃ; Θὰ παράγει πάντοτε ἔργα μὲ δημοκρατικὴ, σοσιαλιστικὴ θέση; Ἀδύνατο νά τὸ παραδεχτοῦμε. Ἡ τέχνη, ἡ ἀγνή τέχνη, θὰ εἶναι πάντοτε ἀνεξάρτητη, μὲ δικούς της σκοποὺς καὶ μέσα. Θὰ εἶναι τὸ καλλιτεχνικὸ καὶ ἀνιδιότελο ἀγνάντεμα τῆς ζωῆς. Ἡ λήτρωση ἀπὸ τὰ πάθια. Ἡ εὐτυχία νά βλέπει κανεὶς τὰ πράγματα σὰ θεός, δηλαδή σὰν αἰώνιος καὶ πανταχοῦ παρῶν, καὶ ἀπαρτιστατος καὶ ἀφανίστατος.

— Ἄν ἤμαστε ὑποχρεωμένοι ἢ ἂν θέλαμε νά κάνομε μιὰ διαίρεση σὲ δημοκρατικὴ τέχνη καὶ σὲ τέχνη ἀριστοκρατικὴ, θὰ τὴν κάναμε ἄλλῶς ἀπ' ὅ,τι κάνομε συνήθως. Θὰ λέγαμε πῶς δημοκρατικὴ τέχνη εἶναι ἐκείνη, ποὺ θὰ ἦθελε νά χαρίσει τὴ συγκίνησή τῆς σ' ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἀριστοκρατικὴ ἢ κα-

λύτερα ολιγαρχική: εκείνη που το έναντι αποστρέφεται σε στενό, ιδιαίτερο κύκλο, που ξέρει τα μυστικά της: 'Η έσω τερική τέχνη. 'Η δεύτερη γυρνεί το μυστήριο ή πρώτη αγαπάει το φως. 'Η δεύτερη ζητάει την υποκειμενική απόχρωση της στιγμής· ή άλλη το αντικειμενικό κ' αιώσιο. 'Η πρώτη, όταν πέφτει σ' αδέξια χέρια γίνεται πεζολογία ή κοινοτυπία ή δεύτερη μορολογία, σκοτάδι ή αρολιόμα.

— Όμως εκείνο που πρέπει να σπαράξει πρώτα, για να κοινοποιηθούν όλες οι άλλες φωνές, είναι το θετικό της πείνας, που τώρα άγριεμένο πάλι έχει γεμίσει τον κόσμο με τα μωγγολικά του. Και γι αυτό, σαν επικαιρο που είναι, μεταφράζουμε εδώ πρόχειρα το ποιήμα «Πείνα» του Γουσταύου Μύλλερ Βόλφ, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Sozialistische Monatshefte» του περασμένου μηνός :

«Πείνα, δεσποτική κομμωρατόρισσα, με το καμουτσάκι θάνεις μπροστά ολάκερη την ανθρωπότητα. Κανένα ζώο δε σε ακολουθάει πιο υπάκουα από τον άνθρωπο, κανένα πλάσμα της γης δεν τόχεις όπλισει κι αναδείξει θαυμαστότερα.

«Τις όρδες των προγόνων πρόσταξες, μία φορά, την άκουδα και το Μωυσή να κληρονομήσει και να τρώει· οι κίνοι κατανίκησαν τα γιγαντένια θηρία, μέρωσαν τον ταύρο κ' έδιωξαν το λύκο, έκαναν να φουντώσει ή φωτιά κ' έπλασαν τον πηλό, έσπειραν σιτάρι, κι όργωσαν με τάλετρο. 'Υψώθησαν κ' έγιναν κύριοι της γης, δασκαλεμένοι από την ανάγκη σου.

«Τους δάμασες και τους δίδαξες την εργασία, Πείνα, τους προγόνους. Τους έκανε κηπουρούς της ανδικμένης γης, για να μερώσουν τα άπατητα δάση, να ποτίσουν τις έρημιές. Τους έκανες ναύτες, στέλνοντάς τους σε πανώρια άερογιάλια. Έδωσες εργαλεία στα προκομμένα χέρια, το μαχαίρι από στουρνάρι, το δυνατό άτσάλι και τα σφρά κεφάλια έφτιαξαν μηχανές, και μεταμόρφωσαν τη γη σ' ένα καπνιδερό βασίλειο από φάμπρικες. Έστειλες τους χωρικούς στους έξημιους χειρότοπους, και τους προσκαλείς πάλι στις πνεγρές πολιτείες, μέσα στα σκοτεινά λαγούμια, στα κύρινα καμίνια. Άξίωσες από μάζ θαυότατους κόπους.

«Τής ανθρωπότητας ό πολιτικός ό κυκλώνας έλο και πληθαίνει, θεριμένος από την Έργασία, την κόρη της Πείνας. Όλο και πιο στενόχωρο σφίγγεται το πλήθος που πλημμυράει. 'Η Πείνα θεριώνει μέσα από την κολυτάραχη την ανθρωποπλημμύρα. 'Η Πείνα κεντάει το φθόνο των γειτόνων, το μίσος γεννάει την έχθρητα μεταξύ κληρίου και δούλου· οι κοινωνικές τάξεις είναι όργανο, έτοιμες για να παλέψουν σώμα με σώμα. Οι λαοί λαχταρούν για τις μπουκιές του πλανήτη μας.

«Πείνα, μάζ ανάδρεφες και μάζ έμαδες την εργασία και τον άγωνα, όσπου πληθύναμε και γίναμε άμέτρητα πλήθη, παντοδύναμη ανθρωπότητα, κυρίαρχισσα της γης.

«Πείνα, θα μάζ καταστρέψεις πάλι, θα σκοτώσεις, θα καταρροουγγήσεις, θα συντρίψεις, θα

καταβαρροώσεις την ανθρωπότητα ; 'Η από τους σπασμούς της άγωνίας θα γεννήσεις μιά ανθρωπότητα ανώτερη με την εργασία και τον άγωνα»

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

Στο Λόν Κιχόθη του περασμένου φύλλου να διορθωθεί : Σελ. 53 (55), στήλη 2η, στίχος 23. αντί. και μήτε να παίξουν. να γίνει και μήτε να πάγουν».

2. Δρ. Γουόλ. Τα βιβλία που ζητάς είναι εξαντλημένα. Όμως είναι να ξανατυπωθούν. Για σύσταση του έκδοτη που ρωτάς, φτάνει τ'ονόμα του : Έκδοτη κτλ. Αθήνα. Άπό το ποιήμα σου λείπει ή τεχνική δεξιοσύνη. Μελέτησε το στίχο. —κ. Αρ. Γκιν. Το «Έρω» θα μάζ άρεσε, αν έλειπε κείνο το λιγόνει μ' άλλης καρπό. —κ. Κ. Μαγ. Πολύ συνηθισμένη ή ιδέα. —κ. Σπ. Δεν το δημοσιεύουμε, γιατί διαγροόμε πως φτάνει. Άσε τους να βουρλίζονται. 'Η άλληθια δε φοβάται τέτοιους φιλοσοφούς. —Ένα Σπουδ. Τα ίδια λέμε και για τοδ λόγου σου. 'Η γλώσσα δεν περιμένει από τους δασκάλους σας, παρά από σας τους μακούς μαθητές τους. —δ. Ίουσιόνα. Ζήτησε γράμμα μας στο Poste Restante.

Στο τραγούδι 4 του Καρθάου στο περασμένο φύλλο ό τος στίχος τυπώθηκε λάθος «Γοργουροχόιμενα» αντί «Γορροπηροχόιμενα» που είναι το σωστό.

Δ Η Λ Ω Σ Η

Όσοι παρακολουθούν το ΔΟΝ ΚΙΧΟΤΗ και όσοι θέλουν να τον διαβάσουν τώρα και δεν έχουν τα πρώτα φύλλα, μπορούν να τα ζητήσουν από την εταιρεία «Τύπος» και θα τους τα στείλει άμέσως.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΑ

ΤΟΜΟΣ Α

- 1 — ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ (3 πράξεις)
- 2 — ΟΙ ΑΛΥΣΙΑΔΕΣ (3 πράξεις).
- 3 — ΣΤΗΝ ΟΞΩΠΟΡΤΑ (μικρόπραχτο).

Έξαντλημένα· Φύλλα τυπογρ. 10—12. Δρ. 5 ό τόμος.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΑΜΟΝΗ	ΣΟΝΑΤΑ

ΣΗΜ. Έπειδή το χαρτί και τα τυπωτικά είναι ακριβά σήμερα κ' ό έκδοτης, για να προβεί σ' έκδοση φιλολογικώς έργου, πρέπει να χει σίγουρο από πριν έναν άριθμό άγοραστών, παρακαλούμε όσοι θέλουν ν' αποκτήσουν το βιβλίο, να συμπληρώσουν το κομμάτι αυτό, να το κόψουν και να μάζ το στείλουν στη διεύθυνση : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ Poste Restante έξωτερικού, Άθήνα.